

Kurzemē atrasta liela Eiropā retas sūnas atradne

Publicēts: 24.11.2021.

[Aizsargājamās sugas](#)

[Dabas daudzveidība](#)

[Dabas dati](#)

Zaļā buksbaumija (*Buxbaumia viridis*). Foto: DAP.

Dabas aizsardzības pārvaldes eksperte Ventspils novada Ugāles pagastā uzgājusi Latvijā ļoti retas un īpaši aizsargājamas sūnu sugas zaļās buksbaumijas *Buxbaumia viridis* jaunu atradni. Retās sugas atradumu apstiprinājusi arī Latvijas Botāniķu biedrības Sūnu pētnieku grupa. Turklāt vecos egļu, bērzu mežos esošā atradne ir lielākā (vairāk nekā 70 atsevišķi fiksētas vietas vienuviet) un izcilākā šobrīd zināmā šīs sugas atradne mūsu valstī.

Zaļā buksbaumija ir ļoti sīks, pāris milimetrus liels sūnaugs. Tas kļūst pamanāms, kad piemērotos apstākļos kāta galotnē attīstās līdz 2cm garš sporogons. Suga ir reta un apdraudēta visā Eiropā. Tādēļ tā ir iekļauta Eiropas Biotopu direktīvas 2. pielikumā, kas atradņu aizsardzībai nosaka veidot īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Suga ir sastopama uz stipri sadalījušās koksnes. Tā ir tikai viena no retajām sugām, kuras pastāvēšanai ir būtiski saglabāt kritālas mežos. Kopumā Latvijā ir apzinātas ap 100 šīs sugas atradnes, no kurām vairākums, līdz šim konstatētas Gaujas Nacionālajā parkā.

Ugāles pagasta atradnē vecajos mežos ar mitru mikroklimatu ir daudz mirušās koksnes dažādās sadalīšanās pakāpēs. Un zaļajai buksbaumijai arī turpmāk šeit būs piemēroti apstākļi, jo tā varēs pārcelties no jau pilnībā satrudējušās kritālas uz citu, kas sasniegusi buksbaumijai nepieciešamo sadalīšanās pakāpi. Turklāt līdzās tai sastopamas arī 18 citas īpaši aizsargājamas sūnu, ķērpju, sēņu un augu sugas. No tām īpaši jāpiemin ļoti retā, Latvijas Sarkanās grāmatas 1.kategorijā iekļautā sūnu suga sašaurinātā bārdlape *Neoorthocaulis attenuatus*, kas uz kritālām un koka stumbra pamatnes šeit konstatēta deviņās vietās. Īpašs retums ir arī uz bioloģiski vecas apses konstatētās nefromas *Nephroma sp.* Šie ķērpji liecina par ļoti labu meža biotopa kvalitāti, Latvijā tiem

zināmas vien dažas atradnes.

Latvijas dabā ir sastopama arī bezlapu buksbaumija *Buxbaumia aphylla*. Atšķirībā no zaļās buksbaumijas, šī suga parasti atrodama sausos priežu mežos uz atklātas smilts, piemēram, meža ceļu malās, kara laika ierakumos un uz kupicām. Kad bezlapu buksbaumijas sporu vācelītes ir nobriedušas, tām ir asimetriska, saplacināta forma, ne tik nosmailota kā zaļajai buksbaumijai. Par abu buksbaumiju sugu novērojumiem aicinām ziņot vietnē Dabasdati.lv vai sūtīt fotogrāfijas Latvijas Botāniķu biedrībai uz e-pastu botaniku-biedriba@hotmail.com.

<https://www.daba.gov.lv/lv/jaunums/kurzeme-atrasta-liela-eiropa-retas-sunas-atradne>